

48-72 Aylık Çocuklara Yönelik Sosyal Problem Çözme Becerileri Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *48-72 Aylık Çocuklara Yönelik Sosyal Problem Çözme Becerileri Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16097>

Özet

48-72 Aylık Çocuklara Yönelik Sosyal Problem Çözme Becerileri Ölçeği, okul öncesi dönemdeki çocukların sosyal sorunlarla karşılaşmalarında kullandıkları çözüm stratejilerini belirlemek amacıyla geliştirilmiş özgün bir ölçme aracıdır. Ölçek, tek boyutlu bir yapıya sahip olup, toplam 6 maddeden oluşmaktadır. Bu geliştirme çalışması, çocukların sosyal etkileşim srasında sergiledikleri davranışlar ve sosyal problem çözme yeterliliklerini objektif bir şekilde değerlendirmeyi hedeflemiştir. Araştırma, ölçeğin hem geçerlik hem de güvenirlik analizlerini detaylı bir şekilde sunarak, erken çocukluk eğitimi alanında kullanılabilecek sağlam bir araç sağlamış olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal problem çözme becerileri, okul öncesi eğitim, çocuk gelişimi, psikometrik, güvenirlik, geçerlik, 48-72 aylık çocuklar.

Yazarlar

Elif Yılmaz, Oya Ural, Gülen Güven.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, 48 ila 72 aylık (4-6 yaş) aralığındaki çocukların günlük sosyal yaşantılarında karşılaşmalarını sorunlara yönelik geliştirdikleri çözüm yollarını ve bu süreçteki becerilerini sistematik olarak ölçmektir. Okul öncesi dönemi, çocukların akranlarıyla etkileşime girerek sosyal yeterliliklerini kazandıkları kritik bir dönemi temsil eder. Bu nedenle, bu becerilerin erken tespiti ve değerlendirilmesi, çocukların sağlıklı sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyici eğitim programlarının oluşturulması açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu ölçek, eğitimciler ve araştırmacılara, çocukların sosyal çatışma durumlarında kullandıkları stratejilerin niteliğini (yapıcı, pasif, saldırgan vb.) belirleme imkanı sunarak, onların sosyal problem çözme yeteneklerini arttırmaya yönelik hedeflenen müdahaleler planlamasına yardımcı olmaya amaçlanmaktadır.

Yapı

48-72 Aylık Çocuklara Yönelik Sosyal Problem Çözme Becerileri Ölçeği, teorik olarak sosyal problem çözme becerilerini tek bir genel yapı altında ölçmek üzere tasarlanmış bir ölçektir. Ölçek, çocuklara sunulan sosyal senaryolara verdikleri tepkilerin uzmanlar tarafından kodlanması prensibine dayanır.

Ölçek yapısı, toplam 6 maddeden oluşmaktadır. Bu 6 madde, çocukların farklı sosyal zorluklarla başa çıkma yeteneklerini yansıtan tek bir boyutu temsil etmektedir. Ölçeğin tek boyutlu olması, bu yaş grubundaki sosyal problem çözme becerilerinin genellikle bütüncül bir yetenek olarak ele alınabileceği varsayımına dayanmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, kapsam geçerliği (Content Validity) üzerine yoğunlaşmıştır. Kapsam geçerliği, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı ne derece temsil ettiğini göstermektedir. Bu analizler, uzman görüşleri temel alınarak hesaplanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda, Sosyal Problem Çözme Becerileri Ölçeği'nin Kapsam Geçerlik Oranı (KGO), incelenen bir örnek olay için 1.00 olarak bulunmuştur. Diğer tüm maddeler için ise bu oran 0,777 olarak belirlenmiştir. Ayrıca, tüm testin genel kapsamının yeterliliğini gösteren Kapsam Geçerlik İndeksi (KGI) değeri 0,809 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler, ölçek maddelerinin ilgili yapıyı ölçmek için yeterli ve ilgili içeriğe sahip olduğunu güçlü bir şekilde desteklemektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik analizleri, özellikle puanlayıcılar arası tutarlılığın (Inter-rater reliability) değerlendirilmesine odaklanmıştır. Ölçek, çocukların senaryolara verdikleri cevapların uzmanlar tarafından kategorize edilmesini gerektirdiğinden, bu tutarlılık kritik öneme sahiptir. Ölçeğin oluşturan her madde için çocuklardan alınan cevaplar gruplandırılmış ve yüzde/frekans analizleri yapılmıştır.

Puanlayıcılar arasındaki uyumu belirlemek amacıyla, araştırmacı ile bağımsız bir uzman kişinin davranış-sosyal problem kategorileri eşleştirmeleri arasındaki tutarlılık hesaplanmıştır. Bu analizde, yaygın olarak kullanılan Cohen's Kappa katsayısı kullanılmıştır ve bulunan değer 0.96 ($p=0.000$) olarak rapor edilmiştir. 0.96 değeri, puanlayıcılar arasındaki güvenirliliğin mükemmel düzeyde olduğunu ve ölçeğin kodlama sisteminin son derece güvenilir olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçek, yapısal olarak tek boyutlu bir yapıyı temsil etmek üzere geliştirilmiştir ve toplam 6 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi ve geçerlik-güvenirlilik analizi çalışmaları sırasında, maddelerin tek bir temel faktörü (Sosyal Problem Çözme Becerisi) ölçtüğü varsayılmıştır. Kaynakçada açıkça belirtilen tek boyutlu yapı, ölçeğin sosyal problem çözme becerisini bütüncül bir yeterlilik olarak değerlendirdiğini göstermektedir.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Mevcut ihtiyaca yönelik yeni bir araç geliştirilmiştir.)

Format: Hikâyeye dayalı gözlemsel/puanlamalı ölçek. Çocuklara sosyal senaryolar sunulur ve cevapları uzmanlar tarafından kodlanır.

Mevcut Diller: Türkçe.

Hedef Nüfus Grubu: Okul Öncesi Çocuklar.

Yaş Grubu: 48-72 Aylık (4 ila 6 yaş).

Nüfus Detayları: Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar. Ölçeğin psikometrik özellikleri 2018 yılında Türkiye'deki örneklem üzerinde incelenmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, her biri sosyal bir problem durumu içeren 6 kısa hikâyeden oluşur. Hikâyeler çocuğa anlatılır ve çocuğun bu duruma yönelik çözüm yolları üretmesi istenir. Verilen cevaplar, önceden belirlenmiş davranış ve problem kategorilerine göre uzmanlar tarafından kodlanarak puanlanır. Derecelendirme sistemi kaynakta detaylandırılmamıştır, ancak puanlayıcılar arasında yüksek tutarlılık kodlama sisteminin netliğini işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Erken çocukluk, sosyal yeterlilik, çocuk psikolojisi, okul öncesi dönem, Cohen's Kappa, ölçme aracı, Kapsam Geçerlilik indeksi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Sorumlu yazar Elif Yılmaz: elifyilmaz@kmu.edu.tr

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Çinler & Ücret ve Test Yolu

Ölçek, Elif Yılmaz, Oya Ural ve Gülen Güven tarafından **2018** yılında geliştirilmiştir. Ölçek, akademik bir dergide (Kastamonu Eğitim Dergisi) yayınlanmıştır. Ölçeğin kullanımı, ticari olmayan akademik araştırmalar için genellikle kaynak gösterilerek yapılabilir, ancak resmi kullanım izinleri ve olası ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Elif Yılmaz ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Bu ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [48-72-aylik-cocuklara-yonelik-sosyal-problem-cozme-becerileri-olcegi-toad.pdf](https://www.researchgate.net/publication/328111752)

Referanslar

Yılmaz, E., Ural, O. ve Güven, G. (2018). 48-72 Aylık Çocuklara Yönelik Sosyal Problem Çözme Becerileri Ölçeği'nin geliştirilmesi ve geçerlik-güvenirlilik analizi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(3), 641-652. doi: 10.24106/kefdergi.411752

48-72 Aylık Çocuklara Yönelik Sosyal Problem Çözme Becerileri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek tek boyutlu olup toplam 6 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler, çocuklara sunulan sosyal problem içeren hikayeler biçiminde kurgulanmıştır:

Madde 1: Sosyal bir çatışma anı içeren hikaye senaryosu.

Madde 2: Akran ilişkilerinde bir engelleme durumunu içeren hikaye senaryosu.

Madde 3: Kaynak paylaşım sorununu içeren hikaye senaryosu.

Madde 4: Duygusal zorluk içeren bir etkileşim hikaye senaryosu.

Madde 5: Bir kural ihlali durumunu içeren hikaye senaryosu.

Madde 6: Uzlaşma gerektiren bir durumu içeren hikaye senaryosu.

Not: Ölçek maddelerinin tam metin içeriği orijinal kaynakta açıkça belirtilmemiştir; yapışsal olarak 6 hikayeden oluştuğu rapor edilmiştir.